

İSTANBUL SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
İSTANBUL CHAMBER OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS

2014 YILI ŞAHSİ GELİRLERİNİN BEYANI VE VERGİLENDİRİLMESİNDE ÖZELLİKLİ KONULAR

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

İSTANBUL- 11.03.2015

GELİRİN TANIMI VE UNSURLARI

Gelir, Gelir Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde "bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır." şeklinde tanımlanmıştır. Gelir Vergisi Kanunumuz çerçevesinde elde edilen kazanç ve iradın salt anlamda bu tanıma girmesi de yeterli olmamakta, bunun yanı sıra Gelir Vergisi Kanunu 2. maddesinde yer alan ve aşağıda sayılan yedi gelir unsurundan birinden elde edilmiş olması da gerekmektedir.

- 1-Ticari Kazançlar;**
- 2- Zirai Kazançlar;**
- 3- Ücretler;**
- 4- Serbest Meslek Kazançları;**
- 5- Gayrimenkul Sermaye İratları;**
- 6- Menkul Sermaye İratları;**
- 7- Diğer kazanç ve İratlar;**

YILLIK BEYANNAME İLE BEYAN EDİLMESİ ZORUNLU OLAN GELİRLER

Kazanç Elde Etmemiş Olsalar Dahi Yıllık Beyanname Vermek Zorunda Olanlar

Gelir Vergisi Kanununun 85'inci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre ;

- **Ticari Kazanç (Basit Usul Dahil)**
- **Gerçek Usulde Tespit Edilen Zirai Kazanç**
- **Serbest Meslek Kazancı Sahipleri**

Kazanç elde etmemiş olsalar dahi yıllık gelir vergisi beyannameyi vermek zorundadırlar.

Ticari, gerçek usulde zirai ve mesleki kazanç dışındaki gelir unsurlarından ise belirlenmiş istisna tutarının üzerinde gelir elde edilmesi durumunda beyana konu edilecektir.

ÜCRETLER

Gelir Vergisi Kanunu'nun 61'nci maddesinin birinci fıkrasında ücret; "işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler" olarak tanımlanmış izleyen ikinci fıkrada ise, ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının mahiyetini değiştirmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

GVK'nun 86/1-b bend hükmü çerçevesinde tek işverenden alınan ücretler ile birden fazla işverenden ücret alan ve birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı GVK'nda yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2014 yılı için bu tutar 27.000 TL'dir.) aşmayan mükelleflerin, tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücretleri beyanname kapsamı dışında tutulmuştur. Bu durumda birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı 27.000 TL'yi aşması durumunda ücretlerin tamamı(ilk işverenden alınan ücrette dahil olmak üzere) yıllık beyannameye dahil edilecektir. Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı serbestçe belirlenebilecektir

Kesintiye tabi tutulmamış ücret gelirleri (diğer ücretler hariç) için tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilecektir.

Gayrisafi ücret tutarından Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinde hüküm altına alınan indirimler yapıldıktan sonra bulunan gerçek safi tutar üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesinde yer alan indirimin yapılmasından sonra bulunan vergi matrahının, Gelir Vergisi Kanununun 86 ncı maddesine göre ücret gelirin beyan sınırını aşp aşmadığının tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Örneğin;

Birinci işverenden alınan ücret	50.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	30.000 TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	20.000 TL
Engellilik indirimi (yıllık) (400X12)	4.800 TL

%14 sigorta primi ve % 1 işsizlik sigortası primi toplamı olan % 15 oranı uygulanarak sigorta kesintisi hesaplanacaktır.

30.000 TL x %15	= 4.500 TL.	30.000-4.500= 25.500 TL
20.000 TL x %15	= 3.000 TL.	20.000-3.000 =17.000 TL.
25.500+17.000- 4800	= 37.700 TL.	

Buna göre, 37.700 TL ücretli beyan sınırı olan 26.000 TL yi aştığı için birinci işverenden elde ettiği ücrette dahil olmak üzere 100.000 TL. beyan edecektir.

ÖRNEK 1 :

Ahmet bey, üç ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	50.000.-
İkinci işverenden alınan ücret	20.000.-
Üçüncü işverenden alınan ücret	15.000.-

Örnekte 2 nci ve 3 üncü işverenden alınan ücretler toplamı (20.000 + 15.000 =) 35.000.-TL, 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için 85.000.-TL'lik ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

ÖRNEK 2:

Gerçek usulde ticari kazanç sahibi Ceyda hanımın ticari kazancının yanında tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri de bulunmaktadır.

➤ Ticari Kazanç	38.000-TL
➤ Birinci işverenden alınan ücret	36.000-TL
➤ İkinci işverenden alınan ücret	22.000-TL

Mükellef elde etmiş olduğu ticari kazancı nedeniyle mutlaka beyanname verecektir. Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri ise 27.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dahil edilmeyecektir.

ÜCRETİN YILLIK BEYANNAME İLE BEYAN EDİLMESİ

2014 yılında elde ettikleri ücret gelirleri nedeniyle beyanname vermek zorunda olanlar aşağıda sayılmıştır.

- Birden fazla işverenden alınan ve kesinti yoluyla vergilendirilen ücretlerden, birinciden sonraki işverenden alınan ücretlerin toplamı 27.000 TL'yi (Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutar) aşan ücretler,**
- Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı,**
- İstisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri,**
- Kesinti yoluyla vergilendirilmeyen ve istisna olmayan yukarıda sayılanlar dışında kalan ücretler,**

MENKUL SERMAYE İRATLARI

Emre KARTALOĞLU

Yeminli Mali Műşavir

emre@emrekartaloglu.com

MENKUL SERMAYE İRADI

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır. Belli başlı menkul sermaye iratları aşağıdaki gibidir.

1. Her nevi hisse senetlerinin kar payları
2. İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Adi komandit şirketlerde komanditerlerin kar payları, şirket karının ilişkin bulunduğu takvim yılında elde edilmiş sayılır);
3. Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen kar payları;
4. Her nevi tahvil ve Hazine bonosu faizleri
5. Her nevi alacak faizleri
6. Mevduat faizleri
7. Özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları.
8. Repo Kazançları
9. Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponların satışından elde edilen bedeller;
10. İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kar paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar;
11. Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri;
12. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ayrılanlara yapılan ödemeler,
13. Bireysel emeklilik sisteminden ayrılanlara yapılan ödemeler,
14. Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler

Bu iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde dikkate alınır.

G.V.K. GEÇİCİ 67. MADDE UYGULAMASI

Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesi kapsamında tevkifata tabi tutulan gelirler yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmez. Söz konusu düzenleme 01/01/2006 - 31/12/2015 tarihleri arasında uygulanacaktır.

TEVKİFATA TABİ GELİRLER

- **Hisse senedi alım-satım kazançları**
- **Devlet tahvili ve Hazine bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları,**
- **Özel sektör tahvil ve bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları,**
- **Mevduat faizleri,**
- **Repo gelirleri,**
- **Özel finans kurumları gelirleri,**
- **Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen gelirler,**
- **Menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon piyasalarında işlem gören diğer menkul kıymetlerin gelirleri,**
- **Hazine veya diğer kamu tüzel kişiliklerince çıkarılan menkul kıymetlerin faiz gelirleri ve alım-satım kazançları.**

G.V.K. GEÇİCİ 67. MADDE UYGULAMASI DIŞINDA KALANLAR

Yapılan düzenlemeler çerçevesinde, Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı gelirler aşağıda gösterilmiştir:

- Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobond) alım-satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ve bunların dönemsel getirilerinin tahsili,
- Hisse senetleri kar payları,
- Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler,
- Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler.
- Tam mükellef kurumlar tarafından yurt dışında ihraç edilen tahvillerden elde edilen faiz gelirleri,
- Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler,

tevkifat kapsamında olmayacaktır.

GEÇİCİ 67 NCİ MADDE KAPSAMINDAKİ KAZANÇLARIN TİCARİ FAALİYET KAPSAMINDA ELDE EDİLMESİ

Bu gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirileceğinden ticari kazançlarla ilgili olarak verilen beyannameye dahil edilecektir.

Beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan gelir vergisinden Geçici 67 nci madde hükmü çerçevesinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecektir. Mahsup sonrası kalan bir tutarın bulunması halinde bu tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

KAR PAYLARININ VERGİLENDİRİLMESİ (GVK MD. 22/2) :

Gelir Vergisi Kanununun 01.01.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında; "Tam mükellef kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılır ve tevkif edilen verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir." hükmü bulunmaktadır.

Bu hüküm çerçevesinde;

- Tam mükellef kurumların 2003 ve sonraki yıllara ilişkin karların dağıtımından elde edilen kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna olup, kalan yarısı, 2014 yılı için beyan sınırı olan 27.000 TL'yi aşarsa beyan edilecek, bir başka deyişle brüt 54.000 TL'ye kadar olan tutarlar beyan dışı olacak,**
- Beyannamede hesaplanan şahsi gelir vergisinden kar dağıtan kurum bünyesinde %15 oranında yapılan stopajın tamamı mahsup edilecek,**
- Mahsuptan sonra kalan tutar olursa bu tutar, kar payını beyan eden mükellefe red ve iade olunacaktır.**

G.V.K. MD 22' YE GÖRE KAR PAYLARININ BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEK

Bu açıklamalarımız çerçevesinde Örneğin: Bay A'nın ortağı bulunduğu ve tam mükellef bir kurum olan X Anonim Şirketi'nin 2012 yılı karını dağıtması neticesinde 2014 yılında sırasıyla brüt 100.000 TL, **289.600 TL** veya 500.000 TL tutarında kar payı (temettü) elde ettiği ve mükellefin başkaca geliri bulunmadığı varsayıldığında mükellefin ödeyeceği veya iade olunacak gelir vergisi aşağıdaki gibi olacaktır. (Elde edilen kar payı kurum bünyesinde %15 nispetinde stopaja tabi tutulmaktadır.)

	I	II	III
İstisna Öncesi Brüt Kar Payı (54.000 TL' ye Kadar Beyan Dışı)	100.000 TL	289.600 TL	500.000 TL
İstisna Tutarı	50.000 TL (100.000 x ½)	144.800. TL (289.600 x ½)	250.000. TL (500.000 x ½)
Gelir Vergisi Matrahı	50.000 TL	144.800 TL	250.000 TL
Hesaplanan Vergi	11.060 TL	43.440 TL	80.260 TL
Mahsup Edilecek Vergi	15.000 TL (100.000 x%15)	(43.440) TL (289.600 x%15)	(75.000) TL (500.000 x%15)
Ödenecek/İade Edilecek GV	3.940 TL İADE	0.- TL	5.260 TL ÖDENECEK

DEVLET TAHVİLİ VE HAZİNE BONOLARI FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI (01/01/2006 TARİHİNDEN SONRA İHRAÇ EDİLENLER)

Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tam mükellefler için **%10**, dar mükellefler için **%0** oranında tevkifata tabi olup beyan edilmezken, 6009 Sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67. Maddesi 1. fıkrasında yapılan düzenlemeyi müteakiben, 01.10.2010 tarihinden itibaren 2010/962 sayılı BKK ile tam ve dar mükellefler arasındaki ayırım kaldırılarak her iki mükellefiyet türü için de Geçici 67. madde kapsamında tevkifat oranı **%10** olarak belirlenmiştir.

EUROBOND FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI

Ancak, yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden (**Eurobond**) elde edilen faiz gelirleri Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifat uygulaması dışında olmakla birlikte, GVK 94. Maddeye göre **%0** oranında tevkifata tabi olduğundan 2014 yılına ilişkin beyan haddini (27.000 TL) aşması halinde beyan edilecektir.

Eurobond Alım-satım kazancında ise maliyet bedeli endekslemesi uygulaması sonucu kalan kazanç tutar ne olursa olsun beyan edilecektir.

MEVDUAT FAİZLERİ

01/01/2006 tarihinden itibaren Yabancı Para / Türk Lirası Mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri, vadeye ve para birimine göre değişen oranlarda tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

REPO GELİRLERİ

Repo işlemlerinden elde edilen gelirler % 15 oranında tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

MENKUL KIYMET YATIRIM FONLARI İLE MENKUL KIYMET YATIRIM ORTAKLIKLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

5527 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (8) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan **menkul kıymetler yatırım fonları ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları üzerinden yapılacak tevkifat uygulamasına borsa yatırım fonları, konut finansman fonları ve varlık finansman fonları da dahil edilmiştir. Uygulanacak tevkifat oranı ise tam mükellefler için % 10, dar mükellefler için % 0 olarak belirlenmiştir. 01.10.2010 tarihinden itibaren 2010/962 sayılı BKK ile tam ve dar mükellefler arasındaki ayırım kaldırılarak her iki mükellefiyet türü için de Geçici 67. madde kapsamında tevkifat oranı **%10** olarak belirlenmiştir.**

Sürekli olarak portföyünün en az %51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan **yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler, tevkifat kapsamında olmayacaktır.**

Menkul kıymetler yatırım fonlarının ilgili olduğu fona iadesi ve menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri alım-satımından elde edilen gelirler için de yıllık beyanname verilmeyecektir.

MENKUL SERMAYE İRATLARININ BEYANINA İLİŞKİN KAPSAMLI ÖRNEK

Osman ÇIKAR Başkent Vergi Dairesinin mükellefi olup, 2014 yılında elde etmiş olduğu menkul sermaye iratlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

- Mükellef, (A) Bankasında bulunan döviz mevduat hesabından 50.000 ABD Doları karşılığı 100.000 TL mevduat faizi, TL mevduat hesabından 250.000 TL mevduat faizi, repo hesabından ise 125.000 TL kazanç elde etmiştir. Elde edilen faiz gelirleri ve repo kazancı üzerinden (A) Bankasınca gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.
- Mükellef, (B) Bankasında bir off-shore mevduat hesabı açtırmış olup, bu hesabı dolayısıyla da 20.000 Euro karşılığı 58.000 TL faiz geliri elde etmiştir.
- Mükellef sahibi olduğu ve 23.08.2005 tarihinde ihraç edilmiş bulunan devlet tahvillerinden vadesinde toplam 600.000 TL faiz geliri elde etmiştir. Bu faiz gelirin 200.000 TL'lik kısmı döviz cinsinden olan devlet tahvilinden, 400.000 TL'lik kısmı ise TL cinsinden olan devlet tahvilinden elde edilmiştir.
- Mükellefin sahip olduğu menkul kıymet yatırım fonu katılım belgelerinden ise 2014 yılında 200.000 TL kazanç elde etmiştir.
- Mükellef, (Z) Limited Şirketinin % 40 hisseli ortağı olup 2014 yılı içinde söz konusu şirket 2012 yılına ilişkin karın dağıtımından, brüt 100.000 TL kar payı elde etmiştir. Kar dağıtımı sırasında (Z) Limited Şirketi 15.000 TL gelir vergisi kesintisi yapmış, dolayısıyla mükellefin eline net 85.000 TL geçmiştir.

ÇÖZÜM:

- **Mükellefin (A) Bankasında bulunan döviz mevduat hesabından elde ettiği 50.000 ABD karşılığı 100.000 TL mevduat faizi, TL mevduat hesabından elde ettiği 250.000 TL mevduat faizi ile 125.000 TL repo kazancı daha önce (A) Bankasınca ödeme yapılırken Geçici 67. madde uyarınca tevkif suretiyle vergilendirildiğinden tutarı ne olursa olsun beyan dışı kalacaktır. Ayrıca, mükellefin sahip olduğu menkul kıymet yatırım fonu katılım belgelerinden 2014 yılında elde ettiği 200.000 TL tutarındaki kazanç da yine Geçici 67. madde uyarınca tevkifata tabi tutulduğu için beyan konusu edilmeyecektir.**
- **Mükellef, (B) Bankasındaki off-shore mevduat hesabından elde etmiş olduğu 58.000 TL tutarındaki faiz geliri ise tevkif suretiyle vergilendirilmediği ve tutarı 1.400 TL'lik beyan sınırını aştığı için tamamı beyana konu edilecektir.**
- **Mükellef sahibi olduğu ve 23.08.2005 tarihinde ihraç edilmiş bulunan devlet tahvilinden vadesinde elde ettiği toplam 600.000 TL faiz gelirinin, TL cinsinden devlet tahvilinden elde ettiği 400.000 TL'lik kısım için indirim oranı uygulamasından yararlanabilecektir. 2014 yılı için uygulanacak indirim oranı birden büyük olduğundan TL cinsinden olan devlet tahvilinden elde edilen faiz gelirleri beyannameye dâhil edilmeyecek, sadece indirim oranı uygulamasından yararlanamayan döviz cinsinden devlet tahvilinden elde edilen 200.000 TL, 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için yıllık beyannameyle beyan edilecektir.**
- **Mükellefin (X) Limited Şirketinden 2014 yılı içinde elde ettiği 100.000 TL kar payının Gelir Vergisi Kanunu'nun 22/2. maddesi hükmüne göre yarısı ($100.000 \times 1/2 =$) 50.000 TL vergiden istisna edilirken, elde edilen gelirin beyan edilmesi halinde bu kar payları üzerinden yapılan vergi tevkifatının tamamının yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsubuna imkân sağlanmıştır.**

Bu açıklamalar çerçevesinde mükellefin beyanı aşağıdaki gibi olacaktır.

1- Devlet Tahvili Faizi (Döviz Cinsinden Olan)	200.000 TL
2- Off- Shore Faiz Geliri	58.000 TL
3- Limited Şirket Kar Payı (½ istisna sonrası)	50.000 TL
4- Gelir Vergisi Matrahı	308.000 TL
5- Hesaplanan Gelir Vergisi	100.560 TL
6- Mahsup Edilecek Vergi (Kar Payı Stopajı)	15.000 TL
7- Ödenecek Gelir Vergisi	85.560 TL

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARI

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARI

Gelir Vergisi Kanunu'nun 70. maddesinde yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyetleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlara **gayrimenkul sermaye iradı** adı verilmektedir.

Gayrimenkul sermaye iradı getiren mal ve haklar ticari bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratları ticari kazancın tespitine yönelik hükümlere göre hesaplanır.

“Gayrimenkul sermaye iratlarında, gayrisafi hâsılat, 70'inci maddede yazılı mal ve hakların kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde **o yıla veya geçmiş yıllara** ait olarak nakden veya aynen **tahsil edilen** kira bedellerinin tutarıdır. Ayın olarak tahsil edilen kiralar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre emsal bedeli ile paraya çevrilir.

Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri, **emsal kira bedelinden** düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifasına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, emlak vergisine esas alınan **değerin %5'** idir.

GERÇEK GİDER YÖNTEMİNİN SEÇİLMESİ DURUMUNDA İNDİRİLECEK GİDERLER NELERDİR ?

Gerçek gider yönteminin seçilmesi durumunda;

1. Kiraya veren tarafından, kiraya verilen gayrimenkul için ödenen; aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderleri,
2. Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün önemi ile mütenasip olan idare giderleri ,
3. Kiraya verilen mal ve haklara ait sigorta giderleri,
4. Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren 5 yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i **(iktisap bedelinin % 5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllara uygulanacak, indirilmeyen kısım gider fazlalığı sayılmayacaktır.)**
5. Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen, emlak vergisi, resim, harç ve şerefiyelerle kiraya veren tarafından belediyelere ödenen harcamalara katılma payları,
6. Amortismanlar,
7. Kiraya veren tarafından, kiraya verilen gayrimenkul için yapılan onarım giderleri ile bakım ve idame giderleri,

- 8.** Kira ile tuttukları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri kiralar ve diğer gerçek giderler,
- 9. Sahibi buldukları konutları kiraya verenlerin kirayla oturdukları konut veya lojmanların kira bedeli** [Dar mükelleflerin (yurt dışında işçi olarak çalışan Türk vatandaşlarımız da dar mükellef kapsamındadır) yabancı ülkelerde ödedikleri kira bedelleri hariç],
- 10.** Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak sözleşmeye, kanuna veya ilama istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar, brüt kira tutarından indirilir.

Ancak, bu giderlerin vergiden istisna edilen tutara isabet eden kısmı indirilemez. Vergiye tabi hasılatla isabet eden yani indirilebilecek gider kısmı aşağıdaki formül kullanılarak bulunacaktır.

$$\frac{\text{Vergiye Tabi Hasılat} \times \text{Toplam Gider}}{\text{Toplam Hasılat}}$$

Gayrimenkul Sermaye İradından Kaynaklanan Gider Fazlalığının Serbest Meslek Kazancından İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı:^[1]

Buna göre, gerçek gider usulünü seçilmesi halinde gayrimenkul sermaye iradından indirim konusu yapılamayan konuta ilişkin kredi faizinin serbest meslek kazancından indirim konusu yapılması mümkün olup, gayrimenkul sermaye iradından indirim konusu yapılamayan ve gider fazlalığı sayılmayan kira bedellerinin ise serbest meslek kazancından indirim konusu yapılması ise mümkün bulunmamaktadır.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 16.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.16.16.01-GV-10-51-110 sayılı özelgesi.

Eş Tarafından Ödenen Lojman Kirasının Kira Gelirinde İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı

Eşle birlikte oturulan lojmana yapılan ödemelerin kira sayılması ve lojman kira bedellerinin evlilik birliği içerisinde yapılan müşterek gider olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, sahip olunulan konutun kiraya verilmesi sonucu elde edilen kira gelirinin beyanında, gerçek gider yöntemini seçilmesi koşuluyla, istisnaya isabet eden kısım hariç olmak üzere ikamet edilen konut (lojman) için ödenen kira bedelinin gider olarak indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

Kiracının Kirayı Zamanında Ödememesi Dolayısıyla Hesaplanan Gecikme Faizlerinin Vergilendirilmesi:

25 numaralı Gelir Vergisi Sirküleri'ne göre, kiracıların kira bedellerini ödememeleri nedeniyle açılan davalar sonucu verilen yargı kararlarında, kira bedelinin yanı sıra yasal faiz ödenmesine de karar verilmiş olması halinde, tahsil edilen kira bedelinin gayrimenkul sermaye iradı, faiz gelirin ise menkul sermaye iradı olarak vergilendirilmesi gerekir.

Bu kapsamda gecikme faizleri alacak faizi niteliğinde olduğundan gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmaması gerekmektedir.

Şirket Ortağına Ait İşyerinin Bedelsiz Kullanımı:^[1]

Şirket ortaklarına ait gayrimenkullerin şirket tarafından bedelsiz olarak kullanılmasında nakden veya hesaben bir ödeme yapılmadığından Gelir Vergisi Kanununun 94/5-a maddesine göre tevkifat yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak şirkete bedelsiz tahsil edilen iş yeri için Gelir Vergisi Kanununun 73 üncü maddesine göre tespit edilecek emsal kira bedeli, aynı Kanunun 86-1/d maddesi gereğince 2014 yılı için 1.400 TL'yi aşması halinde emsal kira bedeli olarak hesaplanan tutarın tamamının şirket ortağı tarafından gayrimenkul sermaye iradı olarak beyan edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 28.01.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-94-40-41 sayılı özelgesi.

GÖTÜRÜ GİDER USULÜ

- Mükellefler isterlerse gerçek gider usulünde indirilebilecekleri giderlere karşılık olmak üzere kira hasılatlarının % 25'ini götürü gider olarak indirebilirler.
- Götürü gider usulünü seçen mükellefler seçmişlerse bu usule göre belirledikleri gidere ek olarak G.V.K.'nın 74'üncü maddesinde sayılan gerçek gider unsurlarından hiç birini ayrıca indirim konusu edemeyeceklerdir.
- Götürü gider usulünü seçmek mükelleflerin tercihine bırakmıştır. Mükellefler gerçek veya götürü gider usullerinden lehlerine olanı seçmekte serbesttirler. Ancak, götürü gider usulü mükelleflerin sahip oldukları tüm gayrimenkuller için (Haklar hariç) bir bütün olarak uygulanır. Yani **mükellefler sahip oldukları gayrimenkullerin safi iradının tespitinde bir kısım gayrimenkulleri için götürü gider usulünü, diğer kısmı için ise gerçek gider usulünü uygulayamazlar.**
- Gerçek gider usulünü seçenler istedikleri dönemde götürü gider usulüne dönebilirken, **götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.**
- Götürü gider usulü uygulamasından sahip oldukları gayrimenkulleri hem mesken ve hem de işyeri olarak kiraya verenler yararlanabileceklerdir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASI

Gelir Vergisi Kanunu'nun 21'inci maddesi hükmüne göre;

“Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 2014 yılı için **3.300.- TL.'si** gelir vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edilip, beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz. Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşanlar** bu istisnadan faydalanmazlar.”

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASINDAN YARARLANAMAYACAK OLANLAR

- 1. Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar;**
- 2. Mesken dışında kiraya verilen binalardan elde edilen gelirler;**
- 3. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edip beyan etmeyenler veya eksik beyan edenler;**
- 4. Sahip olunan birden fazla konut dolayısıyla kira geliri elde edilmiş ise istisna yalnızca bir kez uygulanabilir.**
- 5. Kira geliri elde edilen meskene birden fazla kişi ortak ise **3.300.-TL.'lik** istisna her bir ortak için ayrı ayrı uygulanabilecektir.**

6. İstisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşanlar;**

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASI UYGULAMASINDA 2013 YILI DEĞİŞİKLİKLERİ

6322 sayılı Kanununun 5. Maddesi ile 1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasılataya uygulanmak üzere; Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar” ibaresi “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşanlar”** şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre istisna miktarının üzerinde konut kira geliri elde edenlerin diğer gelirlerin toplamına göre değerlendirmesi yapılırken, **bu gelirlerin beyanının gerekip gerekmediğine de bakılmayacaktır.**

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASI UYGULAMASINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Örnek 1: Bayan (B), 2014 yılında konut olarak kiraya verdiği daireden 99.000 TL kira hasılatı elde etmiştir.

Bayan (B)'nin elde ettiği konut kira geliri (99.000 TL), 2014 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (97.000 TL) aştığından elde edilen kira geliri için istisna uygulanmayacaktır.

Örnek 2: Bay (C), 2014 yılında, konut olarak kiraya verdiği daireden 7.000 TL kira geliri, tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş 18.000 TL işyeri kira geliri ve 75.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Elde edilen gelir toplamının ($7.000 + 18.000 + 75.000 = 100.000$ TL) 2014 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (97.000 TL) aşması nedeniyle, 7.000 TL'lik konut kira geliri bakımından istisna uygulanması söz konusu olmayacaktır.

Örnek 3: Bay (D), 2014 yılında, konut olarak kiraya verdiği dairesinden 3.000 TL kira geliri, tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş 50.000 TL mevduat faiz geliri ve 90.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Bay (D)'nin elde etmiş olduğu **kira geliri istisna haddinin altında kaldığından**, bu gelirin istisnaya konu edilip edilmeyeceğinin tespiti bakımından mükellefin elde etmiş olduğu menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ve ücret geliri toplamının Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı aşip aşmadığına **ayrıca bakılmayacaktır**. Dolayısıyla, Bay (D) elde etmiş olduğu söz konusu mesken kira geliri istisna tutarının altında kaldığından bu gelir için beyanname vermeyecektir.

İŞYERİ KİRALARINDA STOPAJ YOLUYLA VERGİLENDİRME VE BEYAN

- **Gelir Vergisi Kanunu'nun 94/5. maddesi hükmü çerçevesinde gayrimenkulleri işyeri olarak kiralayan kişi ve kuruluşlar, kira ödemeleri üzerinden % 20 oranında stopaj (tevkifat) yapmak zorundadırlar. Yani işyerinin kiracıları, ödeyecekleri kira üzerinden vergi keseceklerdir.**
- **Ancak, gayrimenkulü kiralayan mükellef basit usulde vergiye tabi ise; kira ödemesi üzerinden her hangi bir vergi kesintisi yapılmaz. Bu durumda gayrimenkulden elde edilen kira geliri GVK'nun 1/d bendinde yer alan 1.400 TL'lik beyan sınırını aşıyorsa yıllık beyanname ile beyan edilir.**
- **Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanunu'nun "Toplama Yapılmayan Haller" başlıklı 86'ncı maddesinin 1/c bendi hükmüne göre; 2014 takvim yılında elde edilen işyeri kira gelirlerinin brüt tutarının 27.000 TL'yi aşması halinde, yıllık beyanname verilecek, ancak bu durumda daha önce kesinti yoluyla ödenen vergiler beyanname üzerinden mahsup edilecektir.**

Bu çerçevede gerçek kişilerce elde edilen gelirin işyeri kirasından ibaret olduğu durumda aşağıda yer alan tablonun tetkikinden de görüleceği üzere 27.000 TL'ye kadar hiç beyanda bulunulmayacak, elde edilen brüt kira tutarının **27.001 TL - 115.840 TL** arasında olduğu durumda ise beyanname verilmesine karşın ödenecek vergi doğmayacaktır.

2014 YILINDA ELDE EDİLEN İŞYERİ KİRALARININ BEYANI VE VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN TABLO (TL)

Yıllık Kira Geliri (Brüt)	Gelir Vergisi Stopajı (% 20)	Götürü Gider Tutarı (% 25)	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Vergi	İade Edilecek Vergi	Ödenecek Vergi
001-27.000	5400,00	6.750,00	20.250,00	BEYAN YOK		
27.001	5.400,20	6.750,25	20.250,75	3.500,15	1.900,05	-
50.000	10.000,00	12.500,00	37.500,00	7.685,00	2.315,00	-
75.000	15.000,00	18.750,00	56.250,00	12.747,50	2.252,50	-
100.000	20.000,00	25.000,00	75.000,00	19.010,00	990,00	-
110.000	22.000,00	27.500,00	82.500,00	21.635,00	365,00	-
115.840	23.168	28.960	86.880	23.168	0,00	-
130.000	26.000,00	32.500,00	97.500,00	26.885,00	-	885,00
200.000	40.000,00	50.000,00	150.000,00	45.260,00	-	5.260,00

Örnek 1 : Hem İşyeri Hem de Mesken Kira Geliri Elde Eden Bir Mükellefin Beyanı

Arzu hanım, 2014 yılında mesken olarak kiraya verdiği apartman dairesi dolayısıyla 28.300 TL, işyeri olarak kiraya verdiği bir başka gayrimenkulü dolayısıyla da brüt 35.000 TL kira hasılatı elde etmiştir. Arzu hanımın elde ettiği işyeri kira hasılatı üzerinden 7.000 TL gelir vergisi kesintisi yapılmıştır. Mükellefin vergiye tabi geliri sadece gayrimenkul sermaye iratlarından ibaret olup, götürü gider usulünü seçmiştir.

Mükellefin kazançlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşmadığından mesken kirası için 3.300 TL'lik istisnadan yararlanabilecek**, diğer taraftan elde ettiği mesken kirası gelirinin istisna haddini aşan tutarı ile vergi kesintisine tabi işyeri kira gelirinin toplamı 27.000.-TL.'ni (2014 yılı için) aştığı için mesken kirası için vereceği beyannameye işyeri kirasının da dahil edecektir.

1- Mesken Kira Hasılatı	28.300,00
2- İşyeri Kira Hasılatı	35.000,00
3- Toplam G.M.S.İ.	63.300,00
4- G.M.S.İ. İstisnası	3.300,00
5- İstisna Sonrası G.M.S.İ.	60.000,00
6- Götürü Gider (60.000 x % 25)	15.000,00
7- Gelir Vergisi Matrahı	45.000,00
8- Hesaplanan Gelir Vergisi	9.710,00
9- Mahsup Edilecek Gelir Vergisi	7.000,00
10-Ödenecek Gelir Vergisi	2.710,00

Örnek 2 : Hem Gerçek Hem de Basit Usulde Vergilendirilen Kiracılarından İşyeri Kira Geliri Elde Eden Bir Mükellefin Beyanı

Ayşe hanım 2014 takvim yılında, sahibi bulunduğu işyerlerinden birini basit usulde vergilendirilen bir mükellefe kiralamış ve 4.400 TL işyeri kira hasılatı elde etmiştir. Diğer taraftan diğer bir işyerini ise, gerçek usulde vergiye tabi Kadir Beye kiralamış ve karşılığında 25.000 TL brüt kira geliri elde etmiştir. Kadir bey, yapmış olduğu kira ödemelerinden 5.000 TL tevkifat yapmıştır. Beyannamesinde götürü gider yöntemini seçen Ayşe hanımın beyan etmesi gereken gelir tutarını hesaplayınız?

➤ **Kazançları basit usulde tespit edilen mükelleflerden elde edilen ve vergi kesintisi ile istisna uygulamasına konu olmayan işyeri kira gelirlerinde, beyanname verme sınırı 2014 takvim yılı için geçerli olmak üzere 1.400 TL'dir. Ödevlinin, 4.400 TL tutarındaki işyeri kira gelirinin, 2014 yılı için beyanname verme sınırı olan 1.400 TL'yi aşması nedeniyle tamamı beyan edilecektir.**

➤ **Diğer taraftan Ayşe hanım, 27.000 TL'lik haddi aşmadığı için, normal koşullarda beyannamesine dâhil etmek durumunda olmadığı tevkifat uygulamasına tabi 25.000 TL'lik brüt kira gelirinin, 4.400 TL tutarındaki tevkifata ve istisnaya konu olmayan işyeri kira geliri ile toplanması sonucu elde edilen tutarın ($4.400+25.000=29.400$) 27.000 TL'yi aşması nedeniyle tevkifata tabi işyeri kira geliri de beyannameye dâhil edilecektir.**

➤ **Ancak, Ayşe hanımın tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan gayrimenkul sermaye iradı, 1.400 TL veya altında bir tutar olsaydı, söz konusu gelir beyannameye dahil edilmeyecek, dolayısıyla 27.000 TL'lik beyan haddini aşmayan diğer işyeri kira geliri için de beyanname verilmeyecekti.**

Örnek 2 : Gerçek Gider Usulü

Mükellef Esra KAYA, Adana'da bulunan dairesini konut olarak kiraya vermesi sonucu, 2014 yılında 33.000 Türk Lirası kira hasılatı elde etmiştir. Beyana tabi başka geliri olmayan mükellef, gerçek gider yöntemini seçmiş olup, bu konut ile ilgili gerçek giderleri toplamı 15.000 Türk Lirasıdır.

Gerçek gider usulünü seçen mükellefler, vergiden istisna edilen kısma isabet eden giderleri hasılatlarından indiremeyecekler, sadece vergiye tabi hasılatı isabet eden giderleri indirebileceklerdir. Vergiye tabi hasılatı (33.000 – 3.300) isabet eden gider aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

$$\frac{\text{Vergiye Tabi Hasılat} \times \text{Toplam Gider}}{\text{Toplam Hasılat}} = \frac{29.700 \text{ TL} \times 15.000 \text{ TL}}{33.000 \text{ TL}} = 13.500 \text{ TL}$$

Mükellefin kira gelirine ilişkin gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

	TUTAR (TL)
Gayrisafi Kira Hasılatı	33.000,00
G.M.S.İ. İstisnası (-)	(-) 3.300,00
Kalan	29.700,00
İndirilebilecek Gerçek Gider Tutarı	13.500,00
Beyan Edilecek G.M.S.İ	15.200,00

GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA DEĞER ARTIŞI KAZANCI

Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80'inci maddesinin 6 numaralı bendinde, bir ivaz karşılığı iktisap edilen ve aynı kanunun 70'inci maddesinin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 7 numaralı bentlerinde yer alan mal ve hakların iktisap tarihinden başlayarak **beş** yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artış kazancı olacağı belirtilmiştir. Buna göre;

- Arazi, bina, maden suları, memba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatının,
- Voli mahalleri ve dalyanların,
- Gayrimenkul olarak tescil edilen hakların ve
- Gemi ve gemi payları ile bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtalarının,

beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak vergilendirilecektir.

Bu hükümler karşısında ivazsız olarak iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ile gayrimenkullerin iktisap tarihinden başlayarak **beş** yıldan fazla bir süre elde tutulduktan sonra elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergilendirilmeyecektir.

Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan kazancın tespitinde de **maliyet bedeli endekslemesi** yapılabilecek ve 2014 yılı için **9.700.-TL'lik** istisnadan yararlanılabilecektir.

Örneğin; Osman Bey 25.08.2010'de 200.000 TL' ye satın almış olduğu bir arsayı 12.11.2014'de 500.000 TL' ye satmıştır.

Gayrimenkulün iktisap tarihinden önceki ay olan Temmuz 2010'da kümülatif ÜFE 173,46 iken, elden çıkarıldığı aydan önceki ay olan Ekim 2014'de ÜFE 242,28'dir. Bu durumda endeksleme oranının ilgili dönemde %10' un üzerinde artmış olduğu görülmektedir. $((242,28-173,46) / 173,46 = \% 39,67)$

Dolayısıyla elden çıkarılan gayrimenkulün endekslenmiş maliyet bedeli;

$200.000 + (200.000 \text{ TL} * \% 39,67) = 279.340 \text{ TL}$ olarak dikkate alınacaktır.

Buna göre Osman bey, satmış olduğu apartman dairesinden dolayı $(500.000 - 279.340 =)$ 220.660 TL tutarında istisna öncesi değer artış kazancı elde etmiş olacaktır.

Söz konusu kazançta **9.700 TL tutarında istisna uygulanarak bulunacak 210.960 TL**'ye Gelir Vergisi Kanunu'nun 103. maddesindeki vergi nispetleri uygulanarak mükellefin 2014 yılı için ödeyeceği gelir vergisi hesaplanacaktır.

Hesaplanan Gelir Vergisi 66.596,00 TL

Bulunan 66.596,00 TL tutarındaki vergi 2015 yılının Mart ayının yirmibeşinci günü akşamına kadar yıllık beyanname ile beyan edilip, Mart ve Temmuz 2015 aylarında 2 eşit taksitle ödenecektir.

Arsa Karşılığı Teslim Alınan Dairelerin Satışının Vergilendirilmesi:

Kat karşılığı inşaat yapımı sözleşmesi neticesinde iktisap edilen birden çok daireden oluşan taşınmazların iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde aynı kişiye bir seferde satılması halinde söz konusu gayrimenkullerin elden çıkarılması neticesinde elde edilecek kazanç değeri artışı kazancı olarak vergilendirilecektir.

Diğer taraftan, bahse konu dairelerin aynı kişiye farklı tarihlerde veya farklı kişilere aynı tarihte satılması veya birbirini izleyen yıllarda satılması durumunda, yapılan satışlar devamlı olarak gayrimenkul alım-satım işiyle uğraşıldığına karine teşkil edeceğinden elde edilecek gelirin ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerekeceği de tabiidir.

¹ Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 28.07.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.26.15.01-GVK 40-2/4-32 sayılı özelgesi.

² İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 05.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-1184 sayılı özelgesi.

Elden ıkarma İşlemi Olmadan, Arazinin Parsellenerek Arsa Vasfını Kazanması Halinde, Vasıf Değişikliği Nedeniyle Kıymetinde Oluşan Değer Farkının Gelir Vergisine Tabi Olup Olmayacağı:^[1]

Gelir vergisi açısından vergiyi doğuran olay gelirin elde edilmesi olup, **arazinin parsellenerek arsaya dönüştürülmesi** sonucu herhangi bir gelir elde edilmediğinden, sadece kıymetindeki artış nedeniyle gelir vergisine tabi olmayacaktır.

Ancak arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde parsellenmiş olması ve bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılması halinde elde edilecek kazanç ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilecektir.

^[1] İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-653 sayılı zelgesi.

SERBEST MESLEK KAZANÇLARININ VERGİLENDİRİLMESİNDE ÖZELLİKLI KONULAR

Emre KARTALOĞLU

Yeminli Mali Müşavir

emre@emrekartaloglu.com

1- SERBEST MESLEK ERBABININ FAALİYETİNDE KULLANMAK ÜZERE SATIN ALDIĞI İKİNCİ ARACI İÇİN AMORTİSMAN AYIRIP AYIRAMAYACAĞI

Genel kural serbest meslek envantere dahil olan binek otomobillerinin amortismanlarının yanı sıra bu araçların akaryakıt, bakım, onarım ve sigorta gibi giderlerini hasılatlarından gider olarak indirebilmeleri olmakla birlikte, Maliye Bakanlığı'nca verilen bir muktezada * özetle;

"Serbest meslek faaliyetinin ehemmiyet ve genişliği ile mütenasip olan ve işte kullanılan envantere kayıtlı araçların giderleri ile amortismanlarının indirim konusu yapılabileceği hususu dikkate alındığında, tek başınıza icra ettiğiniz serbest meslek faaliyetine ilişkin envantere kayıtlı olsa dahi ikinci bir araca ait gider ve amortismanların indirim konusu yapılması mümkün olmadığı" görüşüne yer verilmiştir.

Ancak kanaatimizce muktezaya konu serbest meslek erbabının aksine tek başına çalıştırmayıp yanında sigortalı personeller çalıştıran serbest meslek erbapları meslek faaliyetlerinin ehemmiyet ve genişliği ile mütenasip olması koşuluyla birden fazla araca ait gider ve amortismanları indirim konusu yapmaları mümkün bulunmaktadır.

* Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nca verilen 31/07/2013 tarih ve 38418978-120[68-12/9]-831sayılı mukteza.

2. MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASININ, YILLIK BEYANNAME ÜZERİNDEN İNDİRİM KONUSU YAPILIP YAPILMAYACAĞI:[1]

Serbest meslek erbaplarının mesleki sorumluluk sigorta poliçesinde belirtilen ve taraflarca konusu tarif edilerek sınırları çizilen mesleki faaliyeti ifa ederken meydana gelen zarar, ziyan ve tazminatlar belli şartlar dahilinde sigorta kapsamına alınabilmektedir. Ancak, söz konusu düzenlemelere göre Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin **mesleki sorumluluk sigortası** yaptırmaları zorunluluğu bulunmadığından, isteğe bağlı olarak yaptırılan söz konusu sigorta giderlerinin serbest meslek kazancının tespitinde **hasıllardan indirilmesi mümkün bulunmamaktadır.**

Aynı muktezanın devamında ise; "mesleki faaliyeti ifa ederken meydana gelecek zararlara karşı ödenen mesleki sorumluluk sigortasının, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin 1 numaralı bendinde yer alan şahıs sigortası kapsamında olmaması nedeniyle, yıllık **beyanname üzerinden de indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.**" görüşüne yer verilmiş bulunmaktadır.

[1] İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.11.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.35.16.01-176200-611 sayılı özelgesi.

3- BAĞIMSIZ DENETÇİ BELGESİ KURS VE YETKİLENDİRME BELGESİ ÜCRETİNİN GİDER KAYDI

Bağımsız Denetçi Belgesine ilişkin eğitim (kurs) gideri ile Bağımsız Denetçi Yetkilendirme Belgesine ilişkin ücretler de Gelir Vergisi Kanununun 68 inci maddesindeki serbest meslek kazancının tespitinde indirilecek giderler arasında sayılmadığından, söz konusu giderler için yapılan ödemeler de serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak hasıllattan indirilemeyecek, ancak Bağımsız Denetçi Belgesine ilişkin eğitim (kurs) giderlerinin anılan Kanunun 89 uncu maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan şartların taşınması halinde, yıllık beyanname üzerinden indirim konusu yapılması mümkün olacaktır.

*** Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 17.07.2014 tarih ve 17192610-120[ÖZG-2014-32]-215 sayılı özelgesi.**

4. SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİNİN SERBEST MESLEK KAZANCINDAN İNDİRİMİ:^[1]

Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinde, serbest meslek kazancının tespitinin ne şekilde yapılacağına ilişkin hükme yer verilmiş, 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde de serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar, serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан indirilebilecek giderler arasında sayılmıştır.

Ayrıca, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 30 uncu maddesinde üçüncü fıkrasının (b) bendinde, *"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir..."* denilmiş, aynı Kanunun 88 inci maddesinde ise kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarlarının, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu açıklamalara göre, **serbest meslek faaliyeti dolayısıyla emekli maaşından kesilmek suretiyle ödenen sosyal güvenlik destek primlerinin, mesleki kazancın tespitinde gider olarak indirilmesi mümkün bulunmaktadır.**

^[1] Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.05.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.27.15.01-10-515-23-6 sayılı özelgesi.

5. SERBEST MESLEK FAALİYETİ NEDENİYLE MÜŞTERİLER İLE YAPILAN SÖZLEŞMELERE VE VERİLEN BEYANNAMELERE AİT DAMGA VERGİSİNİN SERBEST MESLEK KAZANCINDAN İNDİRİLMESİ:^[1]

Serbest meslek faaliyeti dolayısıyla müşterilerle yapılan **sözleşmeler** veya benzeri nedenlerle ödenen **damga vergilerinin**, mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel gider kapsamında değerlendirilerek serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak **indirilmesi mümkün** bulunmaktadır.

Öte yandan, mükellefiyete ilişkin verilen **beyannameler için ödenen damga vergilerinin** ise Gelir Vergisi Kanununun 68 inci maddesinde sayılan indirilecek giderler arasında yer almaması nedeniyle **indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.**

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 27.09.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-65-8-605 sayılı özelgesi ile Çorum Defterdarlığı'nın 27.10.2013 tarih ve 76071283-120(68-2013-1)-16 sayılı özelgeleri.

6- SERBEST MESLEK ERBAPLARININ GİYİM HARCAMALARININ GİDER YAZILIP YAZILAMAYACAĞI

GVK'nun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yer alan genel giderlerin, serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak indirilebilmesi için kazancın elde edilmesi ve idamesi ile açık ve doğrudan bir bağının bulunması, yapılan işin mahiyetine uygun olması ve iş hacmi ile mütenasip olması gerekmektedir. 2 numaralı bendinde yer alan giyim giderleri ise işyerinde çalıştırılan hizmetli ve işçilere verilen giyim eşyalarıyla sınırlı olup, bu giyim eşyalarının işçilerce kullanımının işin gereği olması, bunların giyime hazır şekilde ve ayın olarak verilmesi, ticari teamüllere göre bu eşyanın işverence temininin alışlagelmiş olması ve hizmetli ve işçilerin işten ayrılmaları durumunda bunların geri teslim edilmesi gerekmektedir.

Maliye Bakanlığı bu hüküm ve açıklamaların birlikte değerlendirilmesi sonucunda örneğin serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmetinin ifasında kullanılan dış giyim eşyaları münhasıran faaliyetin yürütülmesine mahsus olmaması, söz konusu dış giyim eşyalarının iş dışında özel hayatında da kullanılmaya elverişli olması nedenleriyle, belirtilen dış giyim harcamaları ile kazancınızın elde edilmesi veya idamesi arasında doğrudan bir bağ olduğundan söz edilememesinden hareketle anılan harcamaların serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün olmadığı yönünde görüş bildirmektedir*

Aynı gerekçelerle mesleğin icrası için kullanılması zorunlu olmayan dış giyim harcamaları Gelir Vergisi Kanununa göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen gider olduğundan, KDV Kanununun 30/d maddesi uyarınca bu harcamalar nedeniyle yüklenilen KDV nin indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

* Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı İstanbul VDB'nın 23/10/2013 tarih ve 39044742-KDV.29-1692 sayılı muktezası.

** İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 02.06.2014 tarih ve 11395140-105[313-2012/VUK-1]-1546 sayılı muktezası.

7- SERBEST MESLEK ERBABININ KİRALADIĞI İŞYERİNİN BİR BÖLÜMÜNÜ ŞİRKETE KİRAYA VERMESİ DURUMUNDA VERGİLENDİRME

Serbest meslek erbaplarının kiralamış oldukları işyerinin bir bölümünü gerçek usulde vergiye tabi gelir vergisi mükelleflerine veya kurumlar vergisi mükellefine kiraya vermesi sonucu elde ettikleri gelirin serbest meslek kazancı olarak değil, gayrimenkul sermaye iradı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede tahsil edilen kiralar için serbest meslek makbuzu düzenlenmesine de gerek bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, serbest meslek erbaplarının kiracısı konumundaki gerçek usulde vergiye tabi gelir vergisi mükellefleri veya kurumlar vergisi mükelleflerince yapılan kira ödemeleri üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94/5-a maddesine istinaden % 20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekir.

Diğer taraftan, KDV Kanununun 1. maddesinin 3/f bendinde GVK'nun 70 inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemlerinin de vergiye tabi olduğu hüküm altına alındıktan sonra aynı Kanunun 17/4-d maddesinde ise iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin kiralanması işlemlerinin KDV'den istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, serbest meslek erbaplarının kiracısı olduğu işyerinin bir bölümünü bir başkasına kiralaması neticesinde elde edilen kazanç serbest meslek kazancı kapsamında değerlendirilemeyeceğinden, bahse konu kiralama işlemi katma değer vergisine de tabi olmayacaktır.*

*Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı İzmir VDB'nın 14/05/2013 tarih ve 84098128-120[70-2012-4]-294 sayılı muktezası.

8- SERBEST MESLEK ERBABININ KREDİ KULLANARAK ALDIĞI VE HOME-OFİS OLARAK KULLANDIĞI GAYRİMENKUL İÇİN ÖDEDİĞİ FAİZLERİN GİDER KAYDI

Serbest meslek erbaplarının kredi kullanarak satın aldığı konutta home office olarak serbest meslek faaliyetlerini de yürüttüğü durumda kullanılan kredi için ödenen faizlerin gider kaydı özellik arz etmektedir.

Bilindiği üzere 163 ve 334 Sıra No'lu VUK Genel Tebliğlerinde, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin iktisabında kullanılan krediler nedeniyle ödenen faizlerin iktisadi kıymetin aktifleştirme işleminin gerçekleştiği dönemin sonuna kadar oluşan kısmının maliyetle ilişkilendirilmesi, aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise maliyet bedeline eklenmesi veya doğrudan gider yazılması hususunda mükelleflerin serbest oldukları belirtilmiştir. Bu itibarla, **serbest meslek faaliyetinde kullanılan gayrimenkulün iktisabı için kullanılan banka kredisi dolayısıyla ödenen faizlerin, gayrimenkulün aktive alındığı hesap dönemi sonuna kadar olan kısmının maliyete intikal ettirilmesi zorunlu olup, sonraki dönemlerde ödenen kredi faizlerinin ise maliyete intikal ettirilmesi veya doğrudan gider olarak indirilmesi mümkün bulunmaktadır.**

Öte yandan Gelir Vergisi Kanunu'nun 68 inci maddesinin 1 inci fıkrasında; "Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (**ikametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.**)" hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, banka kredisi kullanarak iktisap edilen konutun aynı zamanda ofis olarak da kullanıldığı durumda (home office), söz konusu konut için hesaplanacak amortismanların ve ödenecek faizlerin yarısının serbest meslek kazancından indirilmesi mümkün olup, kredi ile satın alınan konutun işyeri olarak kullanılmaması halinde ise söz konusu konuta ilişkin olarak hesaplanacak amortismanların ve ödenen faizlerin gider olarak indirilemeyeceği tabiidir. [\[1\]](#)

[\[1\]](#) Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı Ankara VDB'nin 02/01/2013 tarih ve 38418978-120[68-12/4]-3 sayılı muktezası.

9- SERBEST MESLEK ERBAPLARININ YARARLANAMAYACAĞI BAZI VERGİSEL UYGULAMALAR

A- AZALAN BAKİYELER YÖNTEMİNE GÖRE AMORTİSMAN AYIRMA:

Vergi Usul Kanununun mükerrer 315.maddesi hükmünde bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerden dileyenlerin, amortisman tabi iktisadi değerlerini, azalan bakiyeler üzerinden amortisman usulü ile yok edebilecekleri belirtildiğinden, serbest meslek erbapları azalan bakiyeler usulüne göre amortisman ayıramayacaklardır.

B- ALACAK SENETLERİ REESKONTU

Vergi Usul Kanununda yer alan şartlarla senede bağı alacak ve borçların reeskonta tabi tutulması mümkündür. Ancak, bu imkan da bilanço esasında defter tutan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine tanındığından ve serbest meslek kazançlarında elde etme tahsil esasına göre belirlendiğinden, hasılat olarak kabul edilmeyen alacaklara ilişkin reeskont giderlerinin indirilmesi mümkün olmayacak, bu nedenlerle serbest meslek erbapları alacak ve borç senetlerini reeskonta tabi tutamayacaklardır

C- ŐÜPHELİ ALACAK KARŐILİĐİ AYIRMA VE DEĞERSİZ ALACAK YAZMA :

Vergi Usul Kanununun 323'üncü maddesine göre; ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak Şartıyla; Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar ile yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiŐ bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar; Őüpheli alacak sayılacak ve bu Şekilde Őüpheli hale gelen alacaklar için değerleme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılacaktır.

Őüpheli hale gelen alacaklar için karşılık ayrılması da Kanun hükümlerine göre bilanço esasında defter tutan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine tanınmış bir hak olup, böyle olmasa dahi serbest meslek kazançlarında elde etme **tahsil esasına göre belirlendiğinden hasılat olarak kabul edilmeyen alacakların karşılık ayırma yoluyla gider yazılabilmesi de mümkün olmayacaktır.**

Benzer gerekçelerle; serbest meslek erbaplarının Vergi Usul Kanununun 323'üncü maddesine göre; kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklarını değersiz alacak olarak gider yazmalarına da imkan bulunmamaktadır.

10- SERBEST MESLEK ERBAPLARININ YENİLEME FONU UYGULAMASINDAN YARARLANIP YARARLANAMAYACAĞI

Geçmişte vermiş olduğu görüşlerin aksine Maliye Bakanlığı son dönemlerde vermiş olduğu muktezalarda serbest meslek erbaplarının da diğer şartlarında sağlanması koşuluyla yenileme fonu uygulamasından yararlanabileceği görüşündedir.*

Bu hükmün uygulanması diğer faaliyet gruplarında olduğu gibi serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı için de aynı olduğundan, örneğin envanterine kayıtlı binek otomobilini satıp, yenisini alan serbest meslek erbabının yenileme fonu uygulamasından yararlanması mümkün bulunmaktadır.

* Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı Ankara VDB'nca verilen 01/03/2012 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.18.02-32328-8407-14 sayılı ile mukteza.

2014 YILINDA ELDE EDİLEN GELİRLERİN BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen ziraî kazançlar, bu Kanunun 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,

b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2014 Yılı için 27.000.-TL) aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),

c) Vergiye tâbi gelir toplamının [(a) ve (b) bentlerinde belirtilenler hariç] 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2014 Yılı için 27.000.-TL) aşmaması koşuluyla, Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan; birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları,

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 1.400.-TL'yi aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

➤ TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

- Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, 75 inci maddenin 15 ve 16 numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı, tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecek gelirler olarak belirlenmiştir.
- Stopaja ve istisnaya tabi olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyanı, bunların toplam tutarının 1.400.-TL'yi geçmesi durumunda söz konusu olacaktır. Bu düzenlemeyle, çok küçük gelirler için beyanname verilmesi zorunluluğu kaldırılmakta, mükellef ve vergi dairesi gereksiz ve verimsiz işlerden kurtarılmıştır.
- Ticari, zirai ve mesleki kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek zorunda olan tam mükellefler ile yıllık beyanname veren dar mükellefler de sadece yıllık beyanname verme yükümlülüğü getirilen kazanç ve iratlarını beyannamelerine dahil edeceklerdir.

TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

- Beyana tabi gelirin sadece ücretlerden oluştuğu durumda, toplam ücret tutarı beyan sınırını geçse dahi, birinci işverenden sonraki işverenlerden alınan ücretler toplamının 2014 yılı için 27.000.-TL'yi aşmaması halinde beyanname verilmeyecektir.
- Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı mükellefçe serbestçe belirlenebilecektir.
- Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde ücret gelirlerinin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde, sadece birden sonraki işverenden elde edilen ücret gelirleri beyan sınırı olan 27.000.-TL ile kıyaslanacak olup, beyana tabi diğer gelirlerin tutarının önemi bulunmamaktadır.
- Maddenin 1/c bendi uygulamasında; tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyan edilip edilmeyeceği ise şu şekilde belirlenecektir. Öncelikle tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan toplam tutarı 27.000.-TL'ni aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratların tutarı, beyan edilmesi gereken diğer gelirlerin (ticari kazanç, mesleki kazanç, gerçek usulde zirai kazanç ile diğer kazanç ve iratlar) toplam tutarına eklenerek, bulunan tutar 27.000.-TL'lik beyan sınırını geçiyorsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları verilecek beyannameye dahil edilecektir. Söz konusu beyan sınırının hesabında; bir ya da birden fazla işverenden ücret geliri elde ediliyorsa birden sonraki işverenlerden elde edilen ve toplam tutarı 27.000.-TL'ni aşmayan ücret gelirleri dikkate alınmayacaktır.

Örnek 1: Nuray hanım üç ayrı şirkette yönetim kurulu üyesi olup, 2014 yılı gelirleri aşağıdaki gibidir.

Birinci işverenden alınan ücret	50.000
İkinci işverenden alınan ücret	21.000
Üçüncü işverenden alınan ücret	17.000
Konut kira geliri	13.000

Ücret gelirlerinin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Nuray hanım, birden fazla işverenden aldığı ücret gelirinin yanı sıra mesken geliri elde etmiştir. Beyanname verilip verilmeyeceği öncelikle ücret gelirleri dikkate alınarak değerlendirilecektir.

Ücret gelirleri ile ilgili olarak birinci işverenden alınan ücret hariç, ikinci ve üçüncü işverenden alınan ücretlerin toplamı 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için birinci işverenden alınan ücrette dahil olmak üzere ücret gelirlerinin tamamı (88.000 TL) beyan edilecektir.

Mükellefin kazançlarının gayri safi tutarları toplamı (88.000+13.000=101.000TL) 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aştığından mesken kirası için 3.300 TL'lik istisnadan yararlanamayacak**, elde ettiği mesken kirası geliri ile vergi kesintisine tabi ücret gelirinin tamamını beyana konu edecektir.

Örnek 2: Erhan beyin 2014 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ile işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	85.000
İkinci işverenden alınan ücret	18.000
Konut kira geliri	9.000
İşyeri kira geliri (Brüt)	24.000

İkinci işverenden alınan ücret, 27.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

6322 sayılı Kanunun 5. Maddesi ile **1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasılataya uygulanmak üzere;** Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle; “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşanlar**” 3.300 TL'lik mesken kira istisnasından yararlanamayacağından, mesken kira gelirinin tamamı istisna uygulanmaksızın beyana konu edilecektir.

Diğer taraftan Konut kirası ile işyeri kira geliri toplamı (9.000 + 24.000= 33.000 TL) 27.000 TL'lik beyan haddini aştığından, tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira geliri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecek; hesaplanan vergiden tevkif yoluyla alınan vergiler mahsup edilecektir.

Örnek 3: Tuncer bey, 2014 yılında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri, mevduat faizi ile birlikte konut kira geliri elde etmiştir.

İşyeri kira geliri (Brüt)	15.000
Konut kira geliri	14.000
Mevduat faizi	210.000

Mevduat faizi geliri, Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67'inci maddesi kapsamında tevkifata tabi tutulduğu için tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

6322 sayılı Kanunun 5. Maddesi ile **1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasıllata uygulanmak üzere;** Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle; “istisna haddinin üzerinde hasıllat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (97.000 TL) aşanlar**” 3.300 TL'lik mesken kira istisnasından yararlanamayacağından, mesken kira gelirinin tamamı istisna uygulanmaksızın beyana konu edilecektir.

Konut kirası ile işyeri kira geliri toplamı (14.000 + 15.000= 29.000 TL) 27.000 TL'lik beyan haddini aştığından, konut kira geliri için verilmek zorunda olan gelir vergisi beyannamesine tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira gelirleri de dâhil edilecektir.

Örnek 4: Osman bey 2014 yılında avukatlık faaliyeti dolayısıyla 50.000 TL serbest meslek kazancı, bunun yanı sıra işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden brüt 4.800 TL kira geliri elde etmiştir.

Serbest Meslek Kazancı	50.000
İşyeri kira geliri (Brüt)	4.800

Örneğimizde Avukat Osman bey serbest meslek kazancı dolayısıyla her hal ve takdirde yıllık beyanname verecek, ayrıca serbest meslek kazancı ile işyeri kira gelirinin toplamı ($50.000 + 4.800 = 54.800$ TL) 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığından serbest meslek kazancı dolayısıyla vermek zorunda olduğu beyannameye işyeri kira gelirini de dahil edecektir.

Örnek 5: Gülay hanımın 2014 yılında elde ettiği gelirler aşağıdaki gibidir.

- Konut olarak kiraya verdiği daireden 5.000 TL kira geliri,
- Birinci işverenden 20.000 TL ücret geliri,
- İkinci işverenden ise 15.000 TL ücret geliri
- Gayrimenkul satışından kaynaklı 60.000 TL değer artış kazancı, elde etmiştir.

Her ne kadar 2014 yılı bakımından gayrimenkul satışından elde edilen değer artış kazancının 9.700 TL'si Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesine göre gelir vergisinden istisna olsa da, mesken kira gelirin istisna uygulanıp uygulanmayacağına yönelik kıyaslamaya esas tutarın tespitinde bu tutarın tamamı dikkate alınacaktır. Buna göre elde edilen gelir toplamının, $(5.000 + 20.000 + 15.000 + 60.000 = 100.000 \text{ TL})$ 2014 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (97.000 TL) aşması nedeniyle, 5.000 TL'lik konut kira geliri bakımından istisna uygulanması söz konusu olmayacaktır.

Gülay hanım, ücretler dışında 2014 yılında konut olarak kiraya verdiği daireden elde ettiği 5.000 TL kira gelirinin tamamı ile gayrimenkul satışından kaynaklı 60.000 TL değer artış kazancının istisna sonrası tutarı olan $(60.000 - 9.700 =) 50.300 \text{ TL}'yi$ beyana konu edecektir.

Örnek 6: Erkan bey 2014 yılında Ankara’da market işletmekte olup, bu faaliyetinden 10.000 TL ticari kazanç, bunun yanı sıra basit usulde vergiye tabi ticari kazanç sahibine işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden 1.200 TL kira geliri, gerçek usulde vergiye tabi bir başka kişiye işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden ise brüt 12.000 TL kira geliri elde etmiştir.

Erkan beyin ayrıca ticari işletmesine dahil olmayıp kendi adına kayıtlı ve 15.11.2013 tarihinde ihraç olunan hazine bonosundan 200.000 TL brüt faiz geliri, BİST’e kayıtlı hisse senetlerinin aracı kurum vasıtasıyla iktisabından 6 ay sonra satışından ise 120.000 TL alım-satım kazancı oluşmuştur.

Ticari Kazanç	10.000
İşyeri kira geliri (Stopaj öncesi Brüt)	12.000
İşyeri kira geliri (Basit Usuldeki Mükelleften)	1.200
Hazine Bonosu Faiz Geliri	200.000
Hisse Senedi Alım-Satım Kazancı	120.000

Örneğimizde Erkan bey ticari kazancı dolayısıyla her hal ve takdirde yıllık beyanname verecektir. Diğer gelir unsurları değerlendirildiğinde ise;

01.01.2006 tarihinden sonra ihraç olunan hazine bonosundan elde ettiği faiz geliri ile İMKB'ye kayıtlı hisse senetlerinin aracı kurum vasıtasıyla iktisabından 6 ay sonra satışından elde edilen 120.000 TL alım-satım kazancı ise GVK'nun geçici 67. Maddesi hükmü çerçevesinde tevkifata tabi bulunduğundan aynı maddede yer alan düzenleme çerçevesinde tutarı ne olursa beyan dışı kalacaktır.

Diğer taraftan basit usulde vergiye tabi ticari kazanç sahibine işyeri olarak kiraya verilen gayrimenkulünden elde edilen 1.200 TL kira geliri tevkifata ve istisnaya tabi bulunmadığından ve 1.400 TL'yi aşmadığından GVK'nun 86/1-d Maddesi hükmü çerçevesinde beyan edilmeyecektir.

Son olarak Erkan beyin ticari kazancı ile stopaja tabi tutulan işyeri kira gelirinin toplamı (10.000 + 12.000 = 22.000 TL) 27.000 TL'lik beyan sınırının altında kaldığından ticari kazanç nedeniyle vermek zorunda olduğu beyannameye işyeri kira gelirini dahil etmeyecek, bir başka deyişle Erkan beyin 2014 yılı gelir vergisi matrahı ticari kazanç tutarı olan 10.000 TL ile sınırlı kalacaktır.

Örnek 7: Serbest Meslek Kazancının Yanı Sıra Ücret ve Menkul Sermaye İradı Elde Eden Olan Bir Mükellefin Beyanı

Doktor Masum ÖZCAN, Özel Ankara Hastanesinde çalışmaktadır. Aynı zamanda Sıhhiye’de bulunan muayenehanesinde serbest meslek faaliyetini icra etmektedir. 2014 yılında elde etmiş olduğu gelirlerin yıllık gayri safi tutarları toplamı aşağıdaki gibidir.

Ücret geliri	:	150.000 TL
Serbest Meslek Kazancı	:	90.000 TL
Mevduat Faiz Geliri	:	350.000 TL
Gayrimenkul Sermaye İradı (Basit Usulde Mükellefe Kiraya Verilen İşyerinden)	:	1.200 TL
TOPLAM	:	591.200 TL

ÇÖZÜM: Mükellef Masum ÖZCAN serbest meslek kazancı nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi vermek zorundadır. Elde edilen gelir unsurları tek tek irdelendiğinde beyannameye dahil edilmeyecek kazanç ve iratlar ise şunlardır.

Mükellef ücret gelirinin tamamı tek işverenden elde edilmiş ve gelir vergisi kesintisine tabi tutulmuştur. Bu durumda ücret geliri tutarına bakılmaksızın Gelir Vergisi Kanununun 86/1-b maddesi gereğince verilecek beyannameye dahil edilmeyecektir.

Aynı şekilde mevduat faizleri de Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 inci maddesine göre tevkifata tabi olduğundan beyan dışı kalacaktır.

Basit usulde mükellefe kiraya verilen işyerinden elde edilen 1.200 TL tutarındaki gayrimenkul sermaye iradı daha önce tevkifata ve istisnaya konu olmadığından ve 1.400 TL’lik beyan sınırının altında kaldığından Gelir Vergisi Kanunu’nun 86/1-d bendine göre beyan edilmeyecektir.

Örnek 8 : Avukat Ahmet beyin 2014 yılı içinde elde etmiş olduğu serbest meslek kazancının yanı sıra tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri ile yine tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri bulunmaktadır.

➤ Serbest meslek kazancı	75.000 TL
➤ Birinci işverenden alınan ücret	90.000 TL
➤ İkinci işverenden alınan ücret	24.000 TL
➤ İşyeri kira geliri (Brüt)	35.000 TL

Mükellef elde etmiş olduğu serbest meslek kazancı nedeniyle mutlaka beyanname vermek zorundadır.

Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri 27.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dahil edilmeyecektir.

Serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri tutarının toplamı olan 110.000 TL, 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığından, işyeri kira geliri beyannameye dahil edilecektir.

ÖRNEK 9:

Beyin cerrahı Dr. Bayan (C)'nin mesleki faaliyetinin yanı sıra iki farklı özel hastanede yaptığı ameliyatlara nedeniyle tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri de bulunmaktadır.

➤ Serbest Meslek Faaliyet Zararı	44.000-TL
➤ (X) Hastanesinden alınan ücret	36.000-TL
➤ (Y) Hastanesinden alınan ücret	20.000-TL

Mükellef serbest meslek faaliyeti nedeniyle mutlaka yıllık beyanname verecektir. Diğer taraftan 16 no'lu Gelir Vergisi Sirkülerinin 3.2. bölümünde yapılan açıklamalar çerçevesinde; birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı mükellefçe serbestçe belirlenebilecektir. Bu örnekte düşük ücret geliri elde ettiği hastaneyi birinci işveren olarak kabul ettiğinde ikinci işverenden alınan ücret geliri ise 27.000 TL'lik beyan sınırını aştığından ücret gelirlerini de beyannameye dahil ederek, bu gelirlerinden serbest meslek faaliyetinden doğan zararı mahsup edebilecek, bu şekilde ücret gelirlerinden yapılan stopajın önemli bir kısmını iade alabilecektir.

ÖRNEK 10:

Mehmet beyin 2014 yılı ticari faaliyetinden 70.000 TL zarar doğmuş, buna karşın ticari işletmesine dahil bulunmayan adına kayıtlı bir binayı işyeri olarak kiraya vermesi dolayısıyla brüt 95.000 TL kira hasılatı elde etmiştir

Ticari Faaliyetten Doğan Zarar	- 70.000-TL
İşyeri Kira Hasılatı (Brüt)	85.000-TL
Vergiye Tabi Gelir Toplamı (85.000 – 70.000)	15.000-TL

➤ G.V.K'nun 86/1-c bendi uygulamasında; tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyan edilip edilmeyeceği belirlenmesinde vergiye tabi gelir toplamı esas alındığından bulunan tutar 27.000.-TL'lik beyan sınırını geçiyorsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları verilecek beyannameye dahil edilecektir.

➤ Örneğimizde her ne kadar tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan işyeri kirası (85.000 TL) 27.000 TL'lik beyan sınırını aşıyor olsa da, ticari faaliyetten doğan 70.000 TL'lik zarar indirildiğinde vergiye tabi gelir toplamı (15.000 TL), 27.000 TL'lik beyan sınırının altında kaldığından işyeri kirası beyana konu edilmeyecek, dolayısıyla stopaj iadesi doğmayacaktır.

BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILABİLECEK İNDİRİMLER

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

TABLO - 2

GELİR BİLDİRİMİ

GELİR UNSURLARI

ZARAR

(Türk Lirası)

(Kr)

KAR

(Türk Lirası)

(Kr)

17 Ticari Kazançlar

18 Zirai Kazançlar

19 Serbest Meslek Kazançları

20 Ücretler

21 Gayrimenkul Sermaye İratları

22 Menkul Sermaye İratları

23 Diğer Kazanç ve İratlar

24 TOPLAM (17+18+19+20+21+22+23)

25 ZARAR

26 KAR

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

YILLIK BEYANNAME İLE BİLDİRİLECEK GELİRDEN YAPILABİLECEK İNDİRİMLER

- 1. HAYAT, SAĞLIK, VB. ŞAHİS SİGORTA PRİMLERİ**
- 2. BAĞ- KUR PRİMLERİ**
- 3. BAĞIŞ VE YARDIMLAR**
- 4. ENGELLİLİK İNDİRİMİ**
- 5. ÖZEL SAĞLIK VE EĞİTİM GİDERLERİ**
- 6. SPONSORLUK HARCAMALARI**
- 7. AR-GE İNDİRİMİ**
- 8. GEÇMİŞ YIL ZARARLARI**
- 9. YURT DIŞI FAALİYETLERDEN DOĞAN ZARARLAR**
- 10. GİRİŞİM SERMAYESİ FONU İNDİRİMİ**
- 11. BİREYSEL KATILIM YATIRIMCISI İNDİRİMİ**
- 12. HİZMET İHRACI İNDİRİMİ**

1- HAYAT SİGORTASI VE DİĞER ŞAHİS SİGORTA PRİMLERİ

Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.).

Bu değişikliklerden en önemlisi; 01/01/2013 tarihinden itibaren, yıllık beyanname veren mükellefler için vergi matrahlarının tespitinde bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının hiçbir şekilde indirim konusu yapılamayacak olmasıdır.

Bir diğer önemli değişiklik ise; 6327 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan düzenleme uyarınca, 01/01/2013 tarihinden itibaren, elde edilen gelirler için verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin eski uygulamaya benzer bir biçimde beyan edilen gelirin % 15'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecek olmasıdır.

YILLIK BEYANNAMEDE MATRAHIN TESPİTİNDE DİKKATE ALINACAK SİGORTA PRİMLERİ;

- **Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile**
- **Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinden, müteşekkildir.**
- **İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, beyan edilen gelirin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.**
- **Bu sınırlamaların tespitinde;**
- **İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı , birlikte dikkate alınacaktır.**
- **Primin matrahtan indirilebilmesi için; sigorta poliçesinin Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta şirketi ile akdedilmiş ve gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması gerekir. Yıllık beyannamede indirim konusu yapılacak prim veya katkı payının, beyannamenin ilgili olduğu yıl ile ilişkili olması ve bu yılın sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir. Geçmiş dönemlere ilişkin olarak yapılan prim ve katkı payı ödemelerinin düzeltme yoluyla ödemenin ilgili olduğu dönemin matrahının tespitinde indirim konusu yapılması da mümkün değildir.**
- **Mükelleflerce ödenen primlerin yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden indirebilmesi için, bu primlerin ücretin safi tutarının tespitinde ayrıca indirilmemiş olması gerekmektedir.**
- **Mükellefin eş ve çocuklarının ayrı beyanname vermeleri halinde, eş ve çocuklar adına ödenen prim ve katkı payları öncelikle kendi gelirlerinden indirilecektir.**

ÖZELLİK ARZ EDEN DİĞER HUSUSLAR

- **"Çocuk" veya "küçük çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.**
- **Konut, taşıt ve tüketici gibi kredilerin kullanımı sırasında bu kredilere bağlı olarak ilgili bankalarca yapılan hayat sigortası poliçelerine ilişkin ödenen primler, indirim olarak dikkate alınabilecektir.**
- **Primi ödeyen ve indirimden yararlanacak olan mükellef, tam mükellef gerçek kişi olmalıdır.**
- **İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplamasında beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan indirimler ve geçmiş yıl zararları toplamından önceki tutar esas alınacaktır.**
- **Zarar beyanı ya da oran ve tutar sınırlamaları dolayısıyla yıllık beyannamede indirim konusu yapılamayan prim veya katkı paylarının daha sonraki yıllarda indirim konusu yapılması mümkün değildir. Aynı şekilde ücretlilerin ödediği prim ve katkı payının ilgili olduğu ayda indirilemeyen kısmı, izleyen aylara ait ücretin matrahından indirilemeyecektir.**

■ 2- BAĞ- KUR PRİMLERİ

- Eski Bağ-kur kanunu kapsamındaki kişilerin hak ve yükümlülükleri 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yeniden düzenlenmiştir.
- Anılan Kanun'un 88. maddesinde SGK'ya ödenen primlerin gider olarak dikkate alınabileceği hükme bağlanmıştır.
- Ancak, özellikle ortaklık şeklindeki işletmelerde gider kaydı sorun yaratabilmektedir. Bu nedenle beyannamede indirim yöntemi kullanılmaktadır (GVK GT.110).
- Bu indirimde, %5 veya %10'luk sınır söz konusu değildir. Kar tutarı kadar Bağ-Kur indirimi yapılabilir.
- Serbest meslek erbabının ödemiş oldukları Bağ-Kur primlerini Gelir Vergisi Kanununun 68/8'inci maddesi hükmüne dayanarak da, mesleki kazançlarının tespitinde hasılattan indirme imkanları mevcuttur.
- **Ödendiği döneme ilişkin beyannamede indirilecektir.**
- Anonim Şirketlerin yönetim kurulu üyeleri ile Limited Şirket ortakları bakımından da yukarıdaki esaslar dahilinde işlem yapılacaktır. Bir başka deyişle söz konusu kurumlarda ortaklara ait Bağ-Kur giriş keseneği ve sigorta primlerinin kurum kazancının tespitinde gider yazılması mümkün değildir.

■ 2- BAĞ- KUR PRİMLERİ (ÖZELGELER)

- Geçmiş Dönemlere Ait Bağ-kur Prim Ödemeleri Hangi Yıla Ait Olduğuna Bakılmaksızın Gelirin Elde Edildiği Yılda Ödenmiş Olduğunun Tevsik Edilmesi Kaydıyla Gelir Vergisi Matrahından İndirilebilir. (Aydın Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 02.10.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.09.15.01-3.2010.7.GVK.89.Md.-2 sayılı özelgesi.)
- Gayrimenkul kira geliri ve ücret gelirleri için vereceğiniz yıllık beyannamede, ödediğiniz Bağ-Kur primlerinizi indirim konusu yapmanız mümkün değildir. (İstanbul VDB'nin B.07.1.GİB.4.34.16.01/GVK-89/1 sayılı özelgesi-GGM'nin 16821 sayılı özelgesi).
- Sadece gayrimenkul sermaye iradı yönünden yıllık beyanname veren mükelleflerce, 5510 sayılı Kanuna göre **isteğe bağlı olarak sigorta primi** ödenilen Sosyal Güvenlik Kurumunun, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci bendinde belirtilen sigorta şirketi niteliğinde olmaması ve sadece gayrimenkul sermaye iradı yönünden mükellef olunması nedenleriyle, bu kuruma ödenilen **isteğe bağlı sigorta primlerinin** gelir vergisi beyannamesinde bildirilen gelirlerden indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır. (Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 12.07.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-89-3-511 sayılı özelgesi.)

❑ Gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olduğunun tevsik edilmesi şartıyla, limited şirket ortağı olarak ödenilen sosyal güvenlik primlerinin tamamının, Şirketten elde edilen kâr payları nedeniyle beyan edilen **menkul sermaye iradından** indirilmesi mümkün bulunmaktadır. Öte yandan, gelirin yeterli olmaması nedeniyle indirilemeyen sosyal güvenlik primlerinin, sonraki yıl gelirinden indirilmesi mümkün değildir. (**İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 25.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-1424 sayılı özelgesi**)

❑ Bağ-Kur'a eş adına ödenen primlerin, serbest meslek kazancı nedeniyle beyan edilecek gelirden indirilmesi mümkün bulunmamaktadır. (**Konya Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.42.16.01-GVK-2-751-38 sayılı özelgesi.**)

❑ 110 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, Bağ-Kur Kanunu kapsamına giren serbest meslek erbabının, Gelir Vergisi Kanununun 68/8'inci maddesi hükmüne dayanarak ödedikleri sosyal sigorta primlerini gider yazmaları gerekmekte ise de, diledikleri takdirde Bağ-Kur giriş keseneği ve primlerini serbest meslek kazançları ile ilgili olarak verecekleri yıllık beyannamelerinde gösterdikleri gelirden indirmelerinin uygun bulunduğu açıklanmıştır.

Öte yandan, söz konusu primlerin serbest meslek kazanç defterine gider yazılmayıp, beyanname üzerinde indirimin tercih edildiği durumda beyan edilen mesleki kazancın yetersiz olması veya dönem sonucunun zarar olması halinde müteakip yıllarda devreden geçmiş yıl zararı olarak indirilmesi mümkün değildir. (**Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-65-2-371 sayılı özelgesi**)

3- ENGELLİLİK İNDİRİMİ

- Engellilik indiriminden özürlü hizmet erbabının yanı sıra, bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunması halinde bu kişilerde ayrıca yararlanılabileceklerdir.
- Ayrıca, engelli serbest meslek erbabının yanı sıra, serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunması halinde de bu kişiler ayrıca yararlanabileceklerdir.
- Basit usulde ticari kazanç sahipleri ise engellilik indiriminden bizzat kendileri özürlü olmaları durumunda yararlanabilecek, bakmakla yükümlü olduğu kimseler engelli olsa dahi bunlar için yararlanamayacaktır.

Engellilik indirimi tutarları şunlardır:

	<u>2014 Yılı</u>	<u>2015 Yılı</u>
- Birinci derece sakatlar için	800 TL	880 TL
- İkinci derece sakatlar için	400 TL	440 TL
- Üçüncü derece sakatlar için	190 TL.	200 TL

4- ÖZEL EĞİTİM VE SAĞLIK GİDERLERİ

Mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına için yaptığı eğitim ve sağlık harcamaları aşağıdaki şartlarla beyannamede indirim konusu yapılabilir.

- Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması,
- Türkiye'de yapılması ve
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi.

85 no'lu Gelir Vergisi Sirküleride; "Çocuk" veya "**küçük çocuk**" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

ÖZEL EĞİTİM GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

- **Okul forma ve ayakkabı harcamalarının**, ilgili ilköğretim kurumu bünyesinde öğrencilerine kullanımı zorunlu kılınmış ihtiyaç kalemleri arasında olduğunun, **anılan kurumdan alınan belge ile tevsik edilmesi halinde**, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin (2) numaralı bendi çerçevesinde Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinde indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır. **(İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 24.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-1398 sayılı özelgesi.)**
- Eğitim kurumları ile yapılan sözleşmeler uyarınca bu kurumlarda öğrencilere **yemek hizmeti** veren gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin bu hizmetlerinin eğitim hizmetinin bir parçası olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp, söz konusu yemek hizmetine ilişkin harcamalar eğitim gideri olarak kabul edilemez. **(Ankara VDB'nin 22.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-11-451 sayılı özelgesi.)**
- Çocuğunuzun evden okula gidiş gelişi için **servis** şirketine ödenen paralar ile **okula ödenen yemek paraları** bu kapsamda değerlendirilir ve beyannamede indirim konusu yapılabilir. **(İVDB'nin B.07.1.GİB. 4.34.16.01/ GVK-89-12415 sayılı özelgeleri).**
- Kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayan **vakıf üniversitesinde** okuyan çocuğın eğitim giderleri beyannamede indirim konusu yapılamaz. **(İVDB'nin 12393 sayılı özelgesi).**
- Mükellefin bakmakla yükümlü olduğu ve üniversitede okuyan çocuğu için **özel öğrenci yurduna** yapılan ödemeler, bu kapsamda değerlendirilir **(GGM'nin 23898 sayılı özelgesi)**

ÖZEL SAĞLIK GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

➤ Mükellefin eşinin **doğum** yapması nedeniyle yapılan sağlık harcamaları, anılan maddede belirtilen şartların topluca mevcut olması halinde, yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilecektir. Mükellefin eşinin doğum yapması nedeniyle yapılan harcamalar üzerinden hesaplanan KDV, vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilememektedir. Bu nedenle, **harcama toplamının KDV dahil bedel olarak kabul edilmesi** gerekmektedir (**GİB'in 046765 sayılı özelgesi**).

➤ **Tüp Bebek Tedavisi** Nedeniyle Yapılan Harcamaların Sağlık Harcaması Olarak İndirim Konusu Yapılması mümkündür. (**Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 05.03.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-1-216 sayılı özelgesi**)

➤ **Eşe ait sağlık harcamalarının** öncelikle kendisi tarafından gayrimenkul sermaye iradı dolayısıyla verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinde, beyan edilen gelirin %10'unu aşmayacak şekilde indirimde konu edilmesi gerekmekte olup, söz konusu sağlık harcamalarının **bu indirimden arta kalan kısmının da diğer eş tarafından** gayrimenkul sermaye iradı dolayısıyla verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen gelirin %10'u ile sınırlı olacak şekilde indirim olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır. (**İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 20.12.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-571 sayılı özelgesi.**)

ÖZEL SAĞLIK GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

➤ Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesine istinaden beyan edilen gelirden indirim konusu yapılacak sağlık harcamalarının gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilebilen bir sağlık harcaması olması gerektiğinden, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından emekli maaşlarından yapılan **SUT reçete kesintisi ile muayene iştirak kesinti tutarlarının** bu kapsamda yapılmış bir sağlık harcaması olarak nitelendirilmesi söz konusu olmayacaktır. (Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 17.03.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-6-139 sayılı özelgesi.)

➤ Eğitim ve sağlık harcamalarının kanunla belirlenen kısmının yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilmesi mükelleflere kanunla tanınmış bir haktır. Bu hakkın hata sonucu kullanılmamış olması hiç kullanılamayacağı anlamını taşımamaktadır. Dolayısıyla şartların sağlanması halinde ilgili yıllar için verilecek **düzeltilme beyannameleri ile indirim konusu yapabilemeniz mümkün bulunmaktadır.** (İst. Defterdarlığı'nın 11483 sayılı özelgesi).

➤ Tansiyon ölçme cihazı ve kan şekeri ölçme cihazı nedeniyle yapılan harcamalar sağlık harcaması olarak kabul edilecek olup, güneş kremleri ve vitaminler için yapılan harcamalar ise söz konusu krem ve vitaminlerin Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğlerinde belirtilen tedavilerde kullanılmak üzere reçetelendirilmesi şartıyla, söz konusu Tebliğlerin ekinde yer alan listelerde yer alan fiyatlarla sınırlı olmak üzere sağlık harcaması olarak dikkate alınabilecektir. (Samsun Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 01.10.2013 tarih ve 13649056-120[89-2013/ÖZE-07]-74 özelgesi.)

5- SPONSORLUK HARCAMALARI

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının;

- Amatör spor dalları için tamamı,
- Profesyonel spor dalları için % 50'si yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirim konusu yapılabilecektir.

Mükelleflerin adlarının anılması koşuluyla,

- 1. Resmi spor organizasyonları için yapılan saha, salon veya tesis kira bedelleri,**
- 2. Sporcuların iâşe, seyahat ve ikamet giderleri,**
- 3. Spor malzemesi bedeli,**
- 4. GSGM'nin uygun göreceği spor tesisleri için yapılan aynı ve nakdi harcamalar,**
- 5. Sporcuların transfer edilmesini sağlayacak bonservis bedelleri,**
- 6. Spor müsabakaları sonucuna göre sporculara veya spor adamlarına prim mahiyetinde aynı ve nakdi ödemeler**
gibi harcamalar sponsorluk harcaması olarak değerlendirilecektir.

6- AR-GE İNDİRİMİ

İşletmeleri bünyesinde **münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları** yapan mükelleflerin, bu kapsamda yapmış oldukları harcamalarının **% 100' ünü** aynı yıl kazancını beyan ettikleri gelir vergisi beyannamesinde "Ar-Ge indirimi" adı altında indirim konusu yapabileceklerdir. Giderlerin doğrudan Ar-Ge faaliyetlerine ait olması şarttır.

7- YURT DIŞI FAALİYETLERDEN DOĞAN ZARARLAR

- Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının, her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edilebilecektir.
- Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kar-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili mali makamlarca onaylanması zorunludur.
- Türkiye'de **Gelir Vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilemeyecektir.**

8- BAĞIŞ VE YARDIMLARIN İNDİRİMİ

Mükellefler yapmış oldukları bağış ve yardımları aşağıdaki şartlar dahilinde indirim konusu yapabilirler.

a. Bağış ve yardım, kanunda belirtilen kuruluşlara yapılmış olmalıdır. (Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, İl özel idareleri ve belediyeler, Köyler, Kamu yararına çalışan dernekler (404 adet), Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar. (253 adet))

b. Bağış ve yardım, makbuz karşılığında yapılmış olmalıdır.

c. Bağış ve yardım, karşılıksız olarak yapılmış bir ödemeyi ifade eder. Bir karşılık bulunduğu anda, ödeme bağış veya yardım olmaktan çıkar.

d. Bağış ve yardım, nakden veya aynen yapılabilir.

e. Genel olarak bağış ve yardımın matrahtan indirimi, o yıla ait kurum kazancının **yüzde beşi** ile sınırlandırılmıştır. (Kalkınmada Öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükellefler için % 10)

BAĞIŞ İNDİRİMİNDE ÖZELLİKLİ DURUMLAR

- Yapılan bağış ve yardımların bağışın yapıldığı yıla ilişkin olarak beyan edilecek gelirden indirilmesi gerekir.
- Zarar beyan eden gelir vergisi mükelleflerinin bağış ve yardımları indirim konusu yapmaları mümkün bulunmamaktadır.
- Yapılan bağış ve yardım tutarının dönem içinde gider yazılması mümkün değildir.
- Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

BEYAN EDİLEN GELİRİN % 5'İ İLE SINIRLI OLMAKSIZIN İNDİRİLEBİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR.

Genel kural olarak yapılan bağış ve yardımın matrahtan indirimi, o yıla ait kurum kazancının yüzde beşi ile sınırlandırılmış olmakla birlikte, yine genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmış olması koşuluyla aşağıda sayılan yerlere yapılan bağış ve yardımların tamamı (beyan edilen gelir tutarının tamamına kadar olan kısmı) indirim konusu yapılabilecektir.

1- Okul,

2- Sağlık tesisi,

3- 100 yatak kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu,

4- Çocuk yuvası,

5- Yetiştirme yurdu,

6- Huzurevi,

7- Bakım ve rehabilitasyon merkezi ,

8- İmar planında dini tesis alanı olarak ayrılan yerlerde ibadethaneler ve Diyanet

İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin,

9- Gençlik ve Spor Bakanlığına ait gençlik merkezleri ile gençlik ve izcilik

kamplarının,

inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı.

BEYAN EDİLEN GELİRİN % 5'İ İLE SINIRLI OLMAKSIZIN İNDİRİLEBİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR.

10- Fakirlere yardım amacıyla **gıda bankacılığı** faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, giyecek, yakacak ve temizlik maddelerinin maliyet bedelinin tamamı

11- Kültürel mirasımızın korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi maksadıyla yapılacak olan bağış ve yardımlarında tamamı beyan edilen gelirden indirilebilecektir.

12- İktisadi işletmeleri hariç **Türkiye Kızılay Derneğine** ve **Türkiye Yeşilay Cemiyetine** makbuz karşılığı yapılan nakdî bağış veya yardımların tamamı,

13- Başbakanlıkça veya Bakanlar Kurulunca Başlatılan Yardım Kampanyalarına Yapılan Bağış Ve Yardımlar

14- 5706 sayılı **İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti** Hakkında Kanun uyarınca kurulan Ajansa yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı; (**Geçici 72. madde**)

15- **Eskişehir 2013 Türk Dünyası Başkenti** Hakkında Kanun uyarınca kurulan Ajansa yapılan Bağış ve Yardımlar (**18/05/2012 tarihinden itibaren**)

16- **EXPO 2016 Antalya** Ajansına yapılan Bağış ve Yardımlar (**10/11/2012 tarihinden itibaren**)

17- Bakanlar Kurulunca yardım kararı alınan **doğal afetler dolayısıyla** Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan aynı veya nakdi bağışların tamamı (**GVK 89/10**)

DİĞER KANUNLARA GÖRE TAMAMI İNDİRİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR

- **Umumi hayata müessir afetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara ilişkin 7269 sayılı Kanuna göre oluşturulan fona yapılan nakdi bağışların tümü ile milli yardım komiteleri veya mahalli yardım komitelerine makbuz karşılığı yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **YÖK'na göre üniversitelere ve İleri teknoloji Enstitüsüne makbuz karşılığı yapılan nakdi bağışlar ile vakıf üniversitelerine yapılan bağış ve yardımlar**
- **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanununa göre yapılan bağış ve yardımların tamamı**
- **Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun Kuruluşu Hakkındaki Kanuna göre yapılan nakdi bağışlar**
- **Sosyal Hizmetler ve ÇEK Kanununa göre yapılan nakdi bağışlar**
- **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **TSK Güçlendirme Vakfı Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **İlköğretim ve Eğitim Kanununun 76 ncı maddesine göre ilköğretim kurumlarına yapılan nakdi bağışlar**
- **Bakanlar Kurulunca yardım kararı alınan doğal afetler dolayısıyla Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan ayni veya nakdi bağışlar.**

9. GİRİŞİM SERMAYESİ FONU İNDİRİMİ

6322 sayılı kanunun 15. maddesiyle eklenen ve 15.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren “Girişim sermayesi fonu” başlıklı VUK 325/A maddesine göre, **Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla**, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden girişim sermayesi fonu ayrılabilir. Bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin **%10’unu ve öz sermayenin %20’sini aşamaz.**

Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar **pasifte geçici bir hesapta tutulur.** Mükelleflerce, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapılmaması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

Bu fon; amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi, ortaklara dağıtılması, dar mükelleflerce ana merkeze aktarılması veya işin terki, işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi ya da girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasından itibaren altı ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulur.

Gelir vergisi mükelleflerinden **sadece bilanço esasına tabi mükellefler girişim sermayesi fonu ayrılabilir.**

10. BİREYSEL KATILIM YATIRIMCISI İNDİRİMİ

29 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6327 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 82 nci maddeyle;

- Bireysel katılım yatırımcıları (“BKY”), Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı'nca belirlenen esaslar dahilinde şirketlere koydukları sermaye miktarının yüzde 75'ini, iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini en az iki tam yıl elde tutma şartıyla, Gelir Vergisi matrahından indirebilmektedir.
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ile KOSGEB tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında son 5 yıl içinde projesi desteklenen kurumlara iştirak sağlayan bireysel katılım yatırımcıları için bu oranın, yüzde 100 olarak uygulanacaktır.
- Yıllık indirim tutarı, **1 milyon lirayı aşamayacaktır.**
- İlgili yıl kazancından **indirilemeyen kısmın, izleyen yıllarda bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak** dikkate alınacaktır.

Bireysel katılım yatırımcısı indiriminden yararlanılabilmesi için,

- Tam mükellef **gerçek kişi** olunması,
- İştirak hisselerinin iktisap edilmesinden önce **Hazine Müsteşarlığından bireysel katılım yatırımcısı lisansı alınması,**
- Tam mükellef bir anonim şirkete ait iştirak hisselerinin **iki tam yıl (730 gün) süreyle elde tutulması,**
- Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmeliğe göre Müsteşarlıkça belirlenen alanlarda yatırım yapılması ve bu yatırımın Müsteşarlıkça mevzuata uygun bulunması gerekmektedir.

11. TÜRKİYE'DEN YURTDIŞI MUKİMİ KİŐI VE KURUMLARA VERİLEN HİZMETLER

6322 Sayılı Kanun'un 9 ncu maddesi ile 89 ncu maddeye 13 numaralı bent eklenmiş ve eklenen bu bent ile hizmet ihracı olarak nitelendirilebilecek bazı hizmetler için indirim imkanı getirilmiştir.

Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara **Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanan;**

- Mimarlık,
- Mühendislik,
- Tasarım,
- Yazılım,
- Tıbbi raporlama,
- Muhasebe kaydı tutma,
- Çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti
- İlgili bakanlığın izni ve denetimine tabi olarak verilen **eğitim ve sağlık hizmetleri.**

alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmelerinin bu faaliyetlerden elde ettikleri kazancın % 50'si gelir vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirden indirilecektir.

Mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi ve veri saklama hizmetlerinin, Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, iş yeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara; eğitim veya sağlık hizmetlerinin de Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere verilmesi gerekmektedir.

Fatura veya benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi şarttır. Faturanın yurt içindeki biri adına düzenlenmesi ancak ödemesinin yurt dışındaki birisi tarafından yapılması ve benzeri durumlarda bu indirimden yararlanma imkanı yoktur. Diğer indirim ve istisnalar ile geçmiş yıl zararları nedeniyle indirim konusu yapılamayan tutar izleyen dönemlere devredilemeyecektir. **Faaliyet sonucunun zararlı olması halinde ise indirim söz konusu olmayacaktır.**

12. KORUMALI İŞYERİ İNDİRİMİ

(6518 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 19.02.2014)

1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna göre kurulan korumalı işyerlerinde istihdam edilen ve iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli çalışanlar için diğer kişi ve kurumlarca karşılanan tutar dâhil yapılan ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının yüzde 100'ü oranında korumalı işyeri indirimi (İndirim, her bir engelli çalışan için azami beş yıl süre ile uygulanır ve yıllık olarak indirilecek tutar, her bir engelli çalışan için asgari ücretin yıllık brüt tutarının yüzde 150'sini aşamaz.).

Bu bentte yer alan oranı, engellilik derecelerine göre yüzde 150'ye kadar artırmaya veya tekrar kanuni oranına indirmeye Bakanlar Kurulu; bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşünü alarak Maliye Bakanlığı yetkilidir

BEYAN EDİLECEK GELİRLERDEN İNDİRİM

İndirim Türü	Mük.Say.	İndirim Tutarı
Girişim Sermayesi Fonu İndirimi (GVK 89/12)	1	14.705,00
Türkiye Kızılay Derneği ile Türkiye Yeşilay Cemiyetine Yapılan Nakdi Bağış ve Yardımlar (GVK 89/11)	77	248.792,03
Eğitim ve Sağlık Tesisleri ile Dini Tesislere İlişkin Bağış ve Yardımlar (GVK 89/5)	902	45.704.474,90
Eskişehir 2013 ile Expo 2016 Antalya Ajasına Yap. Bağışlar ile Sponsorluk Harcamaları	1	35.000,00
BKK Uyarınca Başbakanlık Aracılığıyla Yapılan Bağış ve Yardımlar (GVK 89/10)	15	112.622,23
AR-GE İndirimi (5746 sayılı Kanuna göre)	73	19.661.603,92
Sponsorluk Harcamaları (GVK 89/8)	34	584.282,67
Kültür ve Turizm Amaçlı Bağış ve Yardımlar (GVK 89/7)	53	2.547.845,46
Eğitim ve Sağlık Harcamaları (GVK 89/2)	32.041	242.167.169,96
Türkiye'den Yurtdışı Mukim Kişi/ Kurumlara Verilen Hizmetlerden Sağlanan Kazançların %50'si (GVK 89/13)	64	5.433.142,05
Bağış ve Yardımlar(GVK 89/4)	1.454	28.900.836,85
AR-GE İndirimi (GVK 89/9'a göre)	28	4.707.047,69
Gıda Bankacılığı Kapsamındaki Bağış ve Yardımlar (GVK 89/6)	59	567.018,82
Bireysel Katılım Yatırımcısı İndirimi(GVK Geçici Md. 82)	258	1.583.904,94
Şahıs Sigorta Primleri (GVK 89/1)	15.390	58.632.473,62
Diğer İndirimler	3.671	514.556.080,68
Mahsup Edilecek İndirimler ve Geçmiş Yıl Zararları Toplamı	149.397	3.402.475.911,62
Mahsup Sonrası Kalan Tutar		29.404.938.800,67

2013 DÖNEMİ GELİR VERGİSİ BİLGİLERİ

	Mük. Say.	Zarar	Mük. Say.	Kâr
Ticari Kazançlar	523,852	6.792.850.426,34	1.145.080	16.011.413.806,12
Zirai Kazançlar	1,071	26.889.899,21	4,773	141.327.737,73
Serbest Meslek Kazançları	24,201	1.209.769.607,10	110,806	5.978.471.496,49
Ücretler			6,459	2.055.399.705,80
Gayri Menkul Sermaye İratları	1,013	8.196.829,22	175,115	4.499.481.647,43
Menkul Sermaye İratları			18,49	3.778.376.208,99
Diğer Kazanç ve İratlar			80,901	1.092.748.657,17
TOPLAM	549,404	8.037.706.761,87	1.355.770	33.557.219.259,73
ZARAR	491,334	7.287.902.214,43		
KÂR			1.340.874	32.807.414.712,29
Mahsup Edilecek Geçmiş Yıl Zararları Toplamı	105,609	2.477.016.398,79		

TABLO 2: FAALİYET KONULARI İTİBARIYLA ORTALAMA MATRAHLAR

FAALİYET GRUPLARI	MÜKELLEF		MATRAH		HESAPLANAN VERGİ	
	ADEDİ	Yüzdesi (%)	Yüzdesi (%)	Ortalaması (TL)	Yüzdesi (%)	Ortalaması (TL)
TÜM MÜKELLEFLER	1.860.946,00	100,00	100,00	16.988,57	100,00	4.508,36
AKARYAKIT TİCARET	10.654,00	0,57	0,81	23.912,17	0,78	6.147,07
BAKKALİYE VE SÜPERMARKET	95.108,00	5,11	2,29	7.599,17	1,62	1.425,99
BİNA İNŞAAT	2.908,00	0,16	0,35	37.753,08	0,38	11.023,23
OTELLER-MOTELLER	3.859,00	0,21	0,15	12.077,99	0,12	2.667,33
ECZANELER	23.662,00	1,27	3,84	51.251,16	3,70	13.102,16
FIRINLAR	26.980,00	1,45	0,68	8.018,82	0,51	1.584,25
AVUKATLAR	45.539,00	2,45	6,04	41.906,40	6,50	11.981,73
DİŞ HEKİMİ	10.285,00	0,55	0,50	15.375,44	0,41	3.319,54
DOKTORLAR	7.740,00	0,42	2,27	92.773,27	2,56	27.705,91
MİMAR MÜHENDİS	16.411,00	0,88	1,44	27.647,24	1,45	7.401,51
NOTER	2.294,00	0,12	2,02	277.951,96	2,53	92.399,74
LOKANTALAR	129.928,00	6,98	2,50	6.074,11	2,05	1.326,74
İNŞAAT MALZ. SATIŞI	66.660,00	3,58	2,31	10.947,56	2,01	2.527,53
YMM VE SMMM	42.319,00	2,27	5,68	42.446,48	5,48	10.869,81
SANATÇILAR	3.012,00	0,16	0,49	51.468,37	0,58	16.265,44

İSTANBUL SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI
İSTANBUL CHAMBER OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS

İlginize Teşekkürler...

Emre KARTALOĞLU

Yeminli Mali Müşavir

emre.kartaloglu@turkmenymm.com